

Αρχιμ. Φωτίου Ιωακείμ: Ομιλία στην Κυριακή της Σαμαρείτιδος

[Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Μόρφου](#)

Ακολουθεί Ομιλία στην Κυριακή της Σαμαρείτιδος του Αρχιμανδρίτου Φωτίου Ιωακείμ, όπως αυτή δημοσιεύεται εκ μέρους του επίσημου ιστοτόπου της Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου:

Πολλές και σημαντικές αλήθειες τῆς Πίστεως μας καὶ συνάμα ἄφθονα ψυχοσωτήρια μαθήματα περιέχει ἡ σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπή, ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί. Σ’ αὐτὴν ἀποδεικνύεται ὀλοφάνερα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ περιγράφεται ἡ ὑπερβάλλουσα φιlanθρωπία καὶ συγκατάβασή Του.

Σ’ αὐτὴν διδασκόμαστε τὸ πόση δύναμη εἶχε (καὶ ἀσφαλῶς πάντοτε ἔχει!) ὁ δεσποτικὸς λόγος τοῦ Χριστοῦ μας, ὥστε νὰ μεταστρέφει τὶς καλοπροαίρετες ψυχὲς στὴ θεογνωσία, ἀλλὰ καὶ μαθαίνουμε τὴν ὀλόθερμη πίστη καὶ τὸν ἔνθεο ζῆλο τῆς Σαμαρείτιδας, γιὰ νὰ γνωρίσουν οἱ συμπατριῶτες τῆς τὸν σαρκωθέντα Μεσσία, τὸν ἀληθινὸ Θεό.

Θὰ ἤθελα νὰ σταθοῦμε μὲ συντομία σὲ τρία μόνον ἀπὸ τὰ πολλὰ ζητήματα, ποὺ τίθενται στὸ σημερινὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα: Στὸ μυστήριον τοῦ Θεανθρωπίνου Προσώπου τοῦ Χριστοῦ, στὸ θέμα τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὸ θέμα τῆς ἐν Πνεύματι λατρείας τοῦ Θεοῦ.

Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ πρῶτον, πρέπει ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς «ἐξ ἁκρας συλλήψεως», ἀπὸ τῆ στιγμῆ δηλαδὴ ποὺ σαρκώθηκε, εἶναι ταυτόχρονα τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος. Ἔχει δηλαδὴ δύο φύσεις, τὴ Θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη, ἐνωμένες ἀσύγχυτα, ἀδιαίρετα, ἄτρεπτα καὶ ἀναλλοίωτα στὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ Θεανθρώπινον Πρόσωπό Του. Ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐνανθρώπησε, προσέλαβε ὁλόκληρην τὴν ἀνθρώπινην φύσιν, ἐκτὸς βεβαίως τῆς ἁμαρτίας -κάτι ποὺ δὲν ἀποτελεῖ δημιουργία τοῦ Θεοῦ-, γιὰ νὰ τὴν ἀγιάσει καὶ θεώσῃ, διότι μόνον ἔτσι ἦταν δυνατὴ ἡ σωτηρία μας, ἡ ἄφεση τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων ἁμαρτιῶν, τῶν συνεπειῶν δηλαδὴ τῆς παράβασης τοῦ Θείου θελήματος, τῶν ἐντολῶν τοῦ Δημιουργοῦ μας. Στὴ σημερινὴ περικοπὴ παρουσιάζονται ἀνάγλυφα καὶ οἱ δύο φύσεις τοῦ Κυρίου νὰ ἐνεργοῦν: Ὁ Χριστὸς μας, ἐπειδὴ προσέλαβε ὅλα τὰ λεγόμενα ἀδιάβλητα πάθη τῆς ἀνθρώπινης φύσης, δηλαδὴ τὴν πείνα, τὴ δίψα, τὴν κόπωση, τὸν ὕπνον, τὸν θάνατον, ἐδῶ βλέπουμε ὅτι βαδίζει καὶ κουράζεται καὶ πεινᾷ καὶ διψᾷ, φανερώνοντας ὅτι ἔγινε πραγματικῶς ἄνθρωπος γιὰ τὴ σωτηρία μας. Ταυτόχρονα ὅμως γνωρίζει, ὡς Παντογνώστης, ὅλη τὴ ζωὴ τῆς Σαμαρείτιδας γυναίκας καὶ ὅτι ζοῦσε ἐκλυτο βίον, ἔχοντας λάβει ἕξι ἄνδρες. Κι ἀκόμη, τῆς ἀποκαλύπτει τὰ πλούσια νάματα τῆς θείας διδασκαλίας Του, γιὰ νὰ καταλήξῃ στὸ ποιά εἶναι ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. Κι ὅταν ἡ γυναίκα τοῦ λέγει ὅτι πίστευε στὸν ἀναμενόμενο Μεσσία, τότε ὁ Κύριός μας τῆς ἀποκαλύπτει ξεκάθαρα ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦταν ὁ Μεσσίας: «Ἐγὼ εἰμί, ὁ λαλῶν σοι»! Εἶναι ἀπὸ τὶς ἐλάχιστες γνωστὲς ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια περιπτώσεις, ποὺ ὁ ταπεινὸς καὶ πρᾶος τῷ πνεύματι Ἰησοῦς ἐκδηλώνει τόσο φανερὰ τὴ Μεσσιανικὴ αὐτοσυνειδησία Του.

Ἐρχόμαστε τώρα στὸ περιβόητον θέμα τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἡ Σαμαρείτιδα πῆγε στὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ νὰ ἀντλήσῃ νερὸ καὶ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζει καὶ περιμένει, συναντᾷ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ ἀντλήσῃ τελικὰ νερὸ ἄφθαρτον, νὰ μετανοήσῃ, νὰ πιστεύσῃ στὸν ἀληθινὸν Θεόν, νὰ γίνῃ κήρυκας καὶ ἱεραπόστολός Του μέχρι καὶ αὐτὴ τὴν πρωτεύουσαν Ῥώμην, σύμφωνα μὲ τὸ συναξάριό της, νὰ γίνῃ ἡ γνωστὴ σὲ ὅλους μεγαλομάρτυς Φωτεινὴ ἡ Σαμαρεῖτις. Ἦταν ἄραγε ὅλα τοῦτα ἀποτέλεσμα ἐνὸς ἀναπόφευκτου προορισμοῦ τοῦ Θεοῦ; Ὑπάρχει λοιπὸν τέτοιος προορισμός; Τί πιστεύει ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐκκλησία μας; Ἡ θεωρία τοῦ ἀπόλυτου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἀποτελεῖ αἵρεση! Μεγάλῃ αἵρεση! Τέτοιος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ἡ τύχη, στὴν ὁποία πίστευαν ὡς θεὰ οἱ εἰδωλολάτρεις καὶ τὴν ὁποία πλανεμένη ἀντίληψη ἐγκολπώθηκαν στὴ συνέχεια πολλοὶ αἵρετικοί, καθὼς καὶ οἱ

Μουσουλμάνοι -τὸ κατ' αὐτοὺς λεγόμενον κισμέτ-, δὲν ὑπάρχει! Ἐὰν ἔτσι ἦταν τὰ πράγματα, ὥστε, ὅ,τι κι ἂν κάνει ὁ καθένας, ὅσοι εἶναι προορισμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ εὐημερήσουν σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, θὰ εὐημερήσουν, κι ὅσοι εἶναι νὰ δυστυχήσουν, θὰ δυστυχήσουν· ὅσοι εἶναι νὰ σωθοῦν, θὰ τύχουν σωτηρίας, κι ὅσοι εἶναι γιὰ ἀπώλεια, θὰ κολασθοῦν, τότε πλέον πιστεύουμε σ' ἓνα Θεὸ προσωπολήπτη, ἄσπλαγχνο καὶ ἄδικο· τότε βλασφημοῦμε τὸν ἴδιο τὸν Θεό. Ἐάν, «τὸ πεπρωμένον φυγεῖν ἀδύνατον», τότε ἀχρείαστη καὶ ἡ σάρκωση καὶ τὸ πάθος καὶ ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου, τότε ἀχρείαστος καὶ ὁ προσωπικός μας ἐν Χριστῷ ἀγώνας. Ἀντιλαμβάνεσθε, ἀδελφοί, ὅτι αὐτὸ τὸ φρόνημα περὶ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τελείως βλάσφημο καὶ αἰρετικὸ καὶ ὁδηγεῖ τελικὰ τὸν ἄνθρωπο στὴν ἀπραξία τοῦ καλοῦ (ἀφοῦ, ὑποτίθεται, ὅ,τι κι ἂν κάνει, εἶναι προκαθορισμένη ἡ μοίρα, τὸ μέλλον του), καί, ἐπομένως, στὴν ἀπώλεια. Ὁ Θεός μας, ὅμως, εἶναι ἀγάπη, εἶναι Πατέρας, καὶ ἡ Πρόνοιά Του ἐκτείνεται ἐξίσου πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους: «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν». Καὶ ἀκόμη, «ἀνατέλλει τὸν ἥλιον ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους». Εἶναι λοιπὸν ἀπροσωπόληπτος. Ὁ Θεὸς ἐπιζητεῖ μὲ κάθε τρόπο τὴ σωτηρία μας, ταυτόγχρονα ὅμως σέβεται καὶ τὴν προσωπική μας ἐλευθερία, ἀφοῦ μᾶς δώρησε τὸ αὐτεξούσιο. Γιὰ νὰ καταλάβουμε καλύτερα τό, πῶς ὁ Θεὸς προγνwrίζει, ὡς Παντογνώστης, τὰ πάντα γιὰ τὸν καθένα μας χωριστά, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν προδικάζει, ὡς Φιλάνθρωπος καὶ Προνοητὴς καὶ Πατέρας μας, μπορούμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὸ παράδειγμα τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ ἀσθενοῦς: Ἕνας ἄριστος ἱατρὸς προγνwrίζει ἀπὸ τὰ συμπτώματα τὴν ἔκβαση τῆς ὑγείας κάποιου ἀσθενοῦς, ἀλλὰ δὲν εὐθύνεται γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἀντίθετα, προσπαθεῖ μὲ ὅλα τὰ μέσα καὶ τὶς γνώσεις του γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἀρρώστου του. Πολὺ περισσότερο ὁ Κύριος, ποὺ γιὰ τὴν ἀγάπη μας, γιὰ τὴ σωτηρία μας, ὑπέμεινε τὰ φρικτὰ Πάθη καὶ ἔχυσε ὅλο τὸ πανάγιο Αἷμα του στὸν Σταυρό!

Γιὰ νὰ ἔλθουμε τώρα καὶ στὸ τρίτο μας ζήτημα, τῆς ἀληθινῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς, λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ ἐρώτημα τῆς Σαμαρείτιδας γιὰ τὸν ἐνδεδειγμένο τόπο τῆς Θείας λατρείας, προσδιορίζει μὲ ἐλάχιστες λέξεις τὴν οὐσία τῆς λατρείας καὶ τὰ θεμελιώδη γνωρίσματα, ποὺ τὴν καθιστοῦν γνήσια καὶ εὐάρεστη στὸν Θεό: «Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν». Καταρχήν, τί εἶναι ἡ χριστιανικὴ λατρεία; Εἶναι τὸ ξεχείλισμα τῆς Πίστης, τῆς ἐλπίδας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας πρὸς τὸ Πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἡ κοινωνία, ἡ ἔνωση τοῦ πιστοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό, «ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Κέντρο τῆς λατρείας αὐτῆς εἶναι ἡ προσφορὰ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ μας στὴ Θεία Λειτουργία, γιὰ τὸν ἁγιασμό, τὴ σωτηρία μας. Μὲ τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ τερματίζεται ἡ σκιώδης, ἡ τυπικὴ λατρεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ πλέον νὰ γευθεῖ τοὺς καρποὺς τῆς θυσίας αὐτῆς, μετέχοντας στὴ Θεία Εὐχαριστία. Βασικὰ γνωρίσματα τῆς λατρείας αὐτῆς εἶναι νὰ τελεῖται «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ». «Ἐν πνεύματι» σημαίνει ὅτι

δικαιοῦνται καὶ μποροῦν νὰ προσφέρουν τούτη τὴ λατρεία ὅσοι ἀναγεννήθηκαν ἐκ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μὲ τὰ Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ ἁγίου Μύρου, ὅσοι μετέχουν στὴ ζωοποιὸ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅσοι τηροῦν τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ἡ πνευματικὴ λοιπὸν λατρεία δὲν περιορίζεται σὲ ἐξωτερικὲς κινήσεις καὶ τύπους μόνο, ἀλλὰ ἀναβλύζει ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Λατρεύω τὸν Θεὸν «ἐν πνεύματι», σημαίνει τοῦ ἀφιερώνω ὅλη τὴν ὑπαρξή, τὴ σκέψη, τὴν καρδιά καὶ τὴ θέλησή μου. Ἀλλά, ἡ λατρεία αὕτὴ πρέπει νὰ τελεῖται καὶ «ἐν ἀληθείᾳ», δηλαδή μὲ τὴν ὀρθὴ Πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ στὸ Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, πάντοτε μέσα στὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἁγία Παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἄς ἀγωνισθοῦμε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί -καὶ χρειάζεται πράγματι ἀγώνας ἰσόβιος-, γιὰ νὰ λατρεύουμε μὲ γνησιότητα καὶ αὐθεντικότητα τὸν Θεό, «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ», μὲ μετάνοια καὶ διόρθωση τῆς ζωῆς μας, γιὰ νὰ καταξιωθοῦμε νὰ γίνουμε κοινωνοὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, μὲ τὴ Χάρη καὶ Φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου, τὶς μεσιτεῖες τῆς Παναγίας μας καὶ ὅλων τῶν ἁγίων. Ἀμήν!